

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร

ฤทัยวรรณ มีบ้านหลวง^{1*} และขวัญดาว แจ่มแจ้ง²

¹สาขายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

²คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

*Corresponding author: ructhaiwan18@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร 2) การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร 3) ประเมินการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย ประธานสภา ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ การประเมินผลรูปแบบ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการดำเนินงาน มีการปฏิบัติทั้งสามด้าน 1) ด้านการจัดทำแผน 2) ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ 3) ด้านการติดตามประเมินผล และการทบทวนแผน ปัญหาการบริหารจัดการแผนพัฒนา จากการศึกษาพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ได้แก่ ด้านการจัดทำแผน ความต้องการการบริหารจัดการแผนพัฒนา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการบริหารจัดการแผน ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ปัจจัย 6 ด้าน ส่วนปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ปัจจัย 4 ด้าน 2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ 3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร เป็นรูปแบบการจัดการความรู้ที่มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ในระดับมากและระดับมากที่สุด งานวิจัยนี้ทำให้ได้แนวทางรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพที่ดี

คำสำคัญ : 1. การพัฒนา 2. รูปแบบ 3. การบริหาร 4. แผนพัฒนา 5. องค์การบริหารส่วนตำบล

The development of a management model for development plans of the sub-district administrative organizations in Kamphaeng Phet Province

Ruchthaiwan Meebanluang^{1*} and Khwandao Chaemcheng²

*¹Branch of Management Strategy and Development, Kamphaeng Phet Rajabhat University,
Kamphaeng Phet 62000, Thailand*

*²Faculty of Science and Technology, Kamphaeng Phet Rajabhat University,
Kamphaeng Phet 62000, Thailand*

**Corresponding author: ruchthaiwan18@gmail.com*

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the condition, problems, needs and factors related to the management of development plans of sub-district administrative organizations in Kamphaeng Phet Province, 2) to develop a management model for the development plan of the sub-district administrative organizations in Kamphaeng Phet Province, and 3) to evaluate the development of the management model for the development plan of the sub-district administrative organizations in Kamphaeng Phet Province. The research participants consisted of the chairman of a selected council, the administrators and employees of the sub-district administrative organizations, academicians, experts and knowledgeable experts. The data were collected by using questionnaires, in-depth interview, workshop, expert-based seminars, and model evaluation, and they were analyzed by using percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results revealed three things. First, the operating conditions were implemented in three aspects: a) implementing the plan. b) following, evaluating, and c) reviewing the plan. Regarding problems in the management of the development plan, it suggested that planning the need for development plan management has the highest averages. Factors related to the success of internal factors of the plan management comprise 6 factors, while there were 4 external factors. Second, the results of the development of the management model for Kamphaeng Phet sub-district administrative organization show six components. Third, the assessment of the developed management model for the development plan for Kamphaeng Phet's sub-district administrative organization showed that it constitutes an appropriate model for knowledge management.

Keywords: 1. Development 2. Model 3. Management 4. Development plans 5. Sub-district administrative organization

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ส่งผลต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา เทคโนโลยี ประชากร ทรัพยากรธรรมชาติ ความมั่นคงขององค์ภาครัฐ และภาคเอกชนของประเทศ ดังนั้นความสำคัญในเรื่องการวางแผนของประเทศจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมากในการกำหนดนโยบายทิศทางการขับเคลื่อนประเทศเพื่อเป็นเครื่องมือในการนำไปสู่ความสำเร็จของประเทศไทยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มีนโยบายกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ซึ่งเป็นแผนหลักในการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 โดยมีการจัดทำแผนขับเคลื่อน และการติดตามประเมินผล ที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งจากภาครัฐ เอกชน ประชาชน และภาคการศึกษา ในทุกพื้นที่ของประเทศ อันเป็นกลไกประชารัฐที่รวมพลัง ให้สามารถกำหนดเป้าหมาย แนวทางการพัฒนารวมทั้งแผนงานโครงการสำคัญเพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างสอดคล้องกับภูมิสังคมและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานขนาดเล็ก ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด ดังนั้นจึงมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนแผนพัฒนาของประเทศ ตั้งแต่การวางแผนที่จำเป็นในการใช้ทรัพยากรรวมถึงรายได้ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการบริหารงาน จังหวัดกำแพงเพชรเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการวางแผนเป็นกระบวนการ มีการกำหนดการใช้ทรัพยากรกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุภารกิจวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมาย ที่เกี่ยวข้องของชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาคมท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง แต่สิ่งที่พบคือ ปัญหาการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มุ่งจำกัดของการวางแผนที่ยังไม่สามารถใช้ได้จริงและมีประสิทธิภาพจากรายงานตัวชี้วัดที่ปรากฏ ตัวชี้วัดที่มีผลการประเมินในด้านที่ 1 การบริหารจัดการ ตำบล ตัวชี้วัด (Department of Local Government Promotion: 2017) จากปัญหาที่กล่าวมาทำให้เห็นว่าการพัฒนาและแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความสอดคล้องกับสภาพ ปัญหา ความต้องการ และปัจจัยในการบริหารจัดการแผนพัฒนายังไม่ประสบความสำเร็จ รวมทั้งรูปแบบการทำงานที่มีอยู่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีความเหมาะสมกับสภาวะปัจจุบันและบริบท

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกำแพงเพชรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อหน่วยงานทำให้เห็นถึงทิศทาง คำนิยม วัตถุประสงค์ในอนาคต มีการประสานงานโดยอาศัยแผนเป็นเครื่องมือ ช่วยปรับปรุงและยกระดับคุณภาพกระบวนการในการตัดสินใจภายในให้ดีขึ้น ช่วยให้บุคลากรสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปได้ ตลอดจนช่วยขยายขอบเขตแนวคิดของผู้บริหาร เพิ่มวิสัยทัศน์ของการคิดกว้างไกล อันเป็นตัวชี้วัดให้เห็นถึงการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดผลต่อประชาชนในท้องถิ่นแบบยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

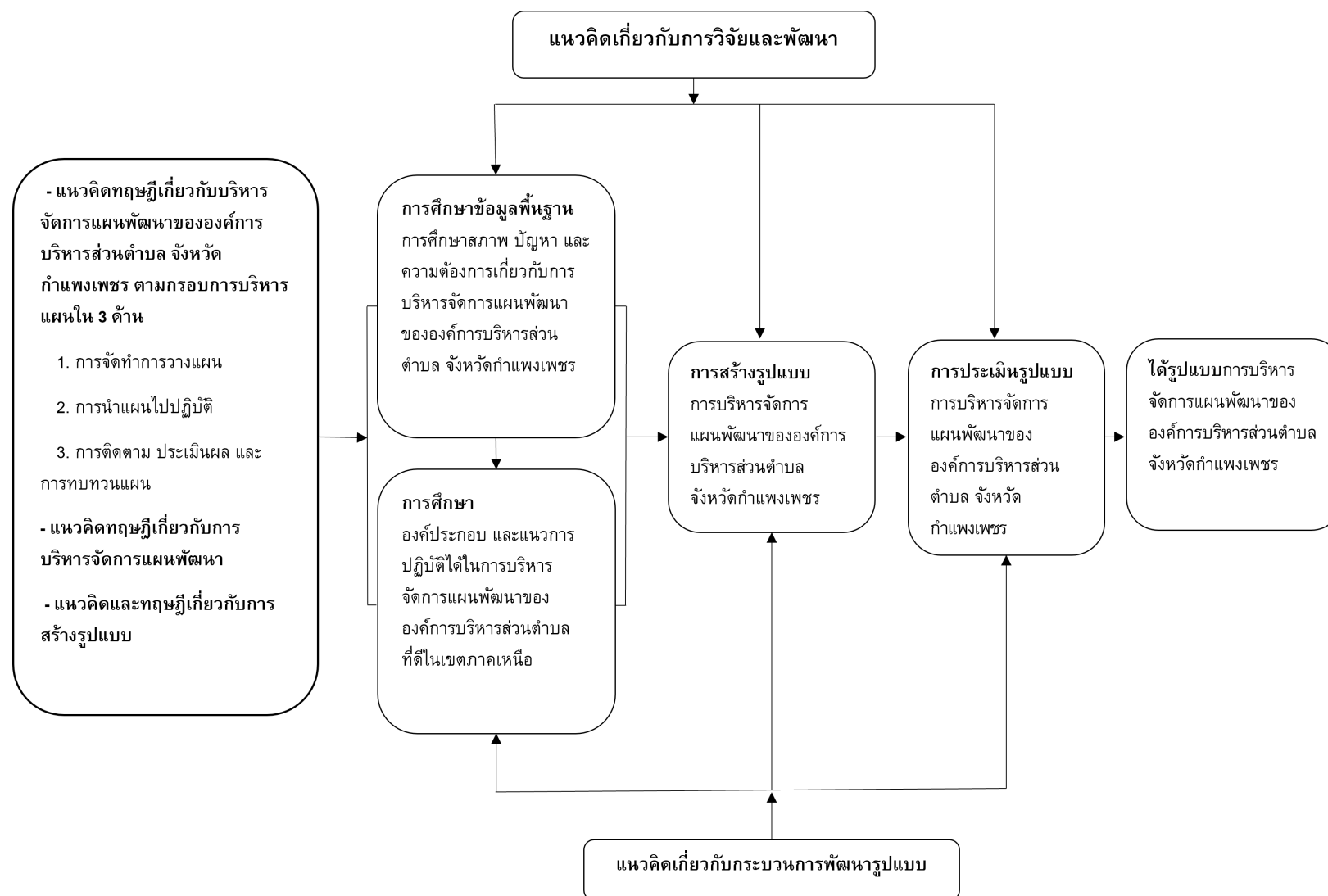
1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อพัฒนาแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ การพัฒนาท้องถิ่นให้บรรลุผลลัพธ์ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน มีการวางแผนและกระบวนการเป็นการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรประสบผลสำเร็จ มีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

Satchukorn (2007: 13) กล่าวว่า การวางแผนเป็นการเตรียมเพื่อที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้ล่วงหน้าโดยมีการจัดแบ่งขั้นตอน จัดลำดับขั้นของงานหรือกำหนดวิธีการทำงาน พร้อมกำหนดเวลาที่ต้องการใช้เพื่อการทำงาน และการวางแผนจะทำให้การบริหารงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์

Kanputsa (2010: 93-94) กล่าวว่า กระบวนการในการบริหารแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งเป็นขั้นตอนคัดเลือกคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ขั้นตอนการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ประกอบด้วยการประชุมประชาคมตำบล การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี การพิจารณาแผนพัฒนาสามปี การเสนอสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และการประกาศใช้แผนพัฒนา และขั้นตอนหลังจัดทำแผนพัฒนาสามปี ประกอบด้วยการนำแผนไปปฏิบัติ การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภูมิภาพแสดงกรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยใช้แบบผสมผสาน (mixed method) โดยนำการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ใช้ในการศึกษาและค้นคว้าวำร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อสนับสนุนผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณและได้ข้อสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร มี 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม (questionnaires)

ขอบเขตประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1,270 คน และได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของบุญชม ศรีสะอาด (Srisa-ard, 2002) ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยการแบ่งชั้นภูมิจำแนกตามรายอำเภอในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งหมด 297 คน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร

องค์การบริหารส่วนตำบล (แยกเป็นอำเภอ)	ประชากร (จำนวน)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน)
อำเภอเมืองกำแพงเพชร	274	64
อำเภอขาณุวรลักษบุรี	194	45
อำเภอคลองขลุง	171	40
อำเภอปางศิลาทอง	55	13
อำเภอคลองลาน	60	14
อำเภอลานกระบือ	139	33
อำเภอพรานกระต่าย	129	30
อำเภอโกสัมพีนคร	65	15
อำเภอทรายทองพัฒนา	35	8
อำเภอไทรงาม	106	25
อำเภอบึงสามัคคี	40	9
รวม	1,270	297

ขั้นตอนที่ 1.2 โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

ขอบเขตแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการบริหารจัดการแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย ประธานสภาผู้บริหาร และพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล รวม 25 คน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนการพัฒนาแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 ศึกษาแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคเหนือตอนล่างที่ประสบผลสำเร็จการบริหารแผนพัฒนา โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการแผนพัฒนา มีรูปแบบและแนวทางในการปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการแผนพัฒนาตำบล (good practice) โดยคัดเลือกมีการเลือกจากองค์กรได้รับรางวัลการบริหารจัดการแผนที่ดี ได้รับรางวัลชนะเลิศ ประเภทโดดเด่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เสริมการบริหารจัดการแผนพัฒนาใน

เขตภาคเหนือ จำนวน 3 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบลวังหามแห จังหวัดกำแพงเพชร และองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร โดยสัมภาษณ์แต่ละ 3 คน รวม 12 คน

ขั้นตอนที่ 2.2 ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา การพัฒนากลยุทธ์ และยุทธศาสตร์ จำนวน 5 คน เพื่อทบทวนองค์ประกอบของรูปแบบ การบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 2.3 ยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ร่างรูปแบบการจัดการความรู้ตามข้อมูลและองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop)

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ประธานสภาผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา การพัฒนากลยุทธ์ และยุทธศาสตร์ โดยใช้วิธีการเลือกตามกลุ่ม (stratified purposive sampling) โดยเลือกตัวแทนที่เกี่ยวข้องจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ซึ่งได้แก่ ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 21 คน เพื่อจัดทำร่างรูปแบบการบริหารจัดการ

ขั้นตอนที่ 2.4 การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ใช้รูปแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship)

โดยตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ในด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา การพัฒนากลยุทธ์ และ

ยุทธศาสตร์ ใช้วิธีการเลือกตามกลุ่ม (stratified purposive sampling) โดยเลือกตัวแทนที่เกี่ยวข้องจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) จำนวน 9 คน เพื่อตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้แบบสอบถาม (questionnaires) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกำแพงเพชรที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 18 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยจำแนกข้อมูลออกเป็น 1) ศึกษาพื้นที่ที่ทำการเก็บข้อมูลและทำการนัดหมายกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลที่ทำการศึกษาไว้ 2) ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเองโดยใช้แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้ไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล 3) ตรวจสอบแบบสอบถามในเรื่องของความถูกต้องและความสมบูรณ์ 4) นำแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล และ 5) กรณีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนเช่นเดียวกับการใช้แบบสอบถาม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) โดยการทำหนังสือขออนุญาตเชิญเป็นผู้เข้าร่วม นัดหมายกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลที่ทำการศึกษา ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อนการเข้าประชุม ดำเนินการจัดการประชุม บันทึกการประชุม และนำผลการประชุมที่ได้มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยวิเคราะห์ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ที่ได้จากการรวบรวมเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งหลักการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ใช้เป็นแบบอย่างในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยอาศัยหลักวิเคราะห์ 2 ชนิด ได้แก่ 1) การวิเคราะห์โดยจำแนกข้อมูล (typological analysis) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาทำการจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่หรือประเภท โดยใช้เกณฑ์บางอย่างตามคุณลักษณะที่ข้อมูลนั้นมีอยู่ร่วมกันเป็นตัวจำแนก และ 2) การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (constant comparison) โดยนำข้อมูลทั้งหมดที่ผ่านการจำแนกข้อมูล แล้วนำคุณลักษณะของข้อมูลมาเปรียบเทียบกัน หลังจากนั้น ทำการสังเคราะห์ สรุปในรูปตารางหาความสัมพันธ์

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร

1. สภาพการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการจัดทำแผน พบว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นไปตามระเบียบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนพัฒนา และให้ฝ่ายแผนเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน มีการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา มีการส่งบุคลากรไปอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกมาใช้ในการจัดทำแผน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT) โดยมีบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานอื่นประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการประเมินแผนพัฒนาของปีที่ผ่านมา มีองค์ประกอบของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อันได้แก่ นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์ มาตรการ แนวทางพัฒนา โครงการ กิจกรรม งบประมาณ

1.2 ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ พบว่า การบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ/แผนดำเนินงานประจำปี ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาขององค์การบริหาร

ส่วนตำบล มีการประชุมคณะจัดทำแผนและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกในการจัดทำแผนปฏิบัติการ/แผนดำเนินงานประจำปี มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ/แผนดำเนินงานประจำปี และโครงการที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ มีการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเป็นลายลักษณ์อักษร มีการกำหนดปฏิทินการดำเนินการตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างชัดเจนและมีการแบ่งงาน มอบหมายงานตามส่วน/กองที่รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรม/งาน

1.3 ด้านการติดตาม ประเมินผล และการทบทวนแผนพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการติดตาม และประเมินแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบติดตามและประเมินผลก่อนทำแผนงาน/โครงการทุกปีงบประมาณ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินการขององค์การบริหาร มีการติดตามและประเมินผลในระหว่างครึ่งของแผน เมื่อสิ้นสุดการใช้แผนพัฒนา มีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของแผน มีการนำสรุปผลการดำเนินงานของปีที่ผ่านมาไปใช้จัดทำแผนพัฒนาในครั้งต่อไป

2. ปัญหาการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดทำแผน พบว่า งบประมาณในการจัดทำแผนพัฒนาไม่เพียงพอ บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมกับการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนา ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลขาดความชัดเจน

2.2 ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ พบว่า ขาดการประสานงานระหว่างผู้ที่รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องในดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมฯ ตามแผนพัฒนา ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ/แผนดำเนินงานประจำปีขาดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกใหม่ โครงการ/กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่สอดคล้องกับสภาพและปัญหาในปัจจุบันและไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนา

2.3 ด้านการติดตาม ประเมินผลและการทบทวนแผนพบว่า ผู้รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแผนพัฒนา ขาดความรู้ความสามารถในการติดตาม และประเมินผล ขาดการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

ในระยะครึ่งปีของแผน ขาดการนำสรุปผลการดำเนินงานของปีที่ผ่านมาไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. ความต้องการของการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการจัดทำแผน พบว่า การเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นลายลักษณ์อักษร การพัฒนาบุคลากรทุกคนให้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ พบว่า การดำเนินงานตามแผนงานจริง มีการนำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลไปใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ/แผนดำเนินงานประจำปี การจัดทำคู่มือหรือเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนา มีการดำเนินงานตามแผนในห้วงระยะเวลาและดำเนินงานอย่างเป็นระบบโปร่งใส

3.3 ด้านการติดตาม ประเมินผล และการทบทวนแผน พบว่า ขาดการนำสรุปผลการดำเนินงานมาใช้ในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามแผนงานจริง ขาดการติดตามและประเมินผลระหว่างทำแผนงาน/โครงการอย่างต่อเนื่อง

4. ปัจจัยของการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร แบ่งเป็น ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ดังนี้

4.1 ปัจจัยภายใน

4.1.1 ด้านโครงสร้างองค์กร พบว่า มียุทธศาสตร์ในการจัดทำแผนพัฒนา โดยการให้มีการวางแผนการจัดการความรู้ในการทำงาน มีโครงการการสร้างสภาพแวดล้อมขององค์การที่เน้นความโปร่งใส การทำงานที่มีความสุข การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำความสำเร็จที่มีอยู่มาสร้างให้เกิดความสำเร็จใหม่ สิ่งที่สำคัญคือ การได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารที่มีต่อยุทธศาสตร์ด้านแผนพัฒนา ความสามัคคีในองค์การ

4.1.2 ด้านระบบบริการ พบว่า มีการกระจายอำนาจในการบริหารงานภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบล บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในองค์การทำงานใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด

4.1.3 ด้านบุคลากร พบว่า การมีส่วนร่วมจากบุคลากรทั้งหมดขององค์การ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีวิสัยทัศน์ใน

การทำงาน สร้างความตระหนักให้บุคลากรในองค์การสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เกิดการยอมรับในการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีในการทำงานขององค์การนำไปสู่การพัฒนาแผนงานต่าง ๆ

4.1.4 ด้านการเงิน พบว่า มีงบประมาณที่จำกัดในการใช้ แต่มีการวางแผนที่ชัดเจนในการใช้พัฒนาองค์การ ในการจัดทำแผนพัฒนา มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งงบประมาณรายรับ-รายจ่าย ประจำปี งานตรวจสอบหลักฐานเกี่ยวกับการเงิน งานทะเบียนคุมการเบิกจ่ายเงิน เช่น รายงานแสดงฐานะทางการเงินและบัญชี-รายงานทางการเงินบัญชีทั่วไปของส่วนราชการและบัญชีรายได้แผ่นดิน และเก็บเอกสารสำคัญ หลักฐาน รวมถึงเอกสารต่าง ๆ

4.1.5 ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า สร้างอาคารสถานที่ในการทำงาน และพัฒนาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานภายในองค์การให้เพียงพอต่อการใช้งาน มีการควบคุมดูแลอาคารเพื่อการปรับปรุงพัฒนาให้เอื้อต่อการทำงาน

4.1.6 ด้านการบริหารจัดการกระบวนการในการตั้งเป้าหมายในการดำเนินงาน มีการวางแผนการบริหารตั้งแต่การจัดทำแผนและการพิจารณาอนุมัติแผนงาน การกำหนดบุคคลหรือทีมรับผิดชอบในการจัดการความรู้ การกำหนดเครือข่าย

4.2 ปัจจัยภายนอก

4.2.1 ด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ประชาชนในพื้นที่มีความรู้ และมีทัศนคติที่ดีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล มีการแลกเปลี่ยนความคิด และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานเป็นอย่างดี ลักษณะชุมชน การตั้งถิ่นฐาน และโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนที่ส่งเสริมการบริหารจัดการแผนพัฒนาตามนโยบายรัฐ การดำเนินชีวิตและพฤติกรรมของประชาชนในชุมชนที่ส่งเสริมการบริหารจัดการแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

4.2.2 ด้านเทคโนโลยี พบว่า มีการพัฒนาเทคโนโลยีระบบสารสนเทศ มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร การทำงานที่รวดเร็วคล่องตัวของการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.2.3 ด้านเศรษฐกิจ พบว่า การบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับงบประมาณจากภาครัฐที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานอื่น ๆ ในการนำงบประมาณมาพัฒนาพื้นที่บริการในการจัดทำแผนพัฒนา

4.2.4 ด้านการเมืองและกฎหมาย พบว่า มีนโยบาย

ยุทธศาสตร์ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของรัฐบาล กระทรวง หน่วยงานต้นสังกัดและการปกครองของท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล สนับสนุนการประกาศการพัฒนาแผนงาน โครงการ การบริหารจัดการที่ดี ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาแบบการบริหารจัดการ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการและเหตุผล ประกอบด้วย รูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร มุ่งเน้นให้มีการจัดทำ แผนที่เป็นระบบตามขั้นตอน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนข้อมูลที่ชัดเจน ให้คุณค่าแก่การพัฒนาแผน ทุกรายละเอียด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรฯ โดยใช้ กรอบแนวคิดของหลักธรรมาภิบาล ทฤษฎีเชิงระบบ หลักการมีส่วนร่วม และวงจรคุณภาพ เพื่อให้แผนพัฒนา บรรลุผลการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของรูปแบบ พบว่า วัตถุประสงค์ของรูปแบบเพื่อเป็นแนวทางและทิศทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกำแพงเพชรอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ตามเป้าหมาย

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 1) นโยบาย ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ด้านสังคมและ วัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และกฎหมาย 2) ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และประชาชน 3) ทรัพยากรและการบริหาร ได้แก่ ด้านโครงสร้าง ด้านระบบบริการ ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ ประกอบด้วย 1) กำหนด เป้าหมายในการจัดทำแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบท ท้องถิ่น 2) วางแผนพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และใช้ข้อมูลสารสนเทศทุกมิติ 3) ดำเนินการบริหารจัดการ แผนอย่างเป็นระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ 4) กำกับติดตาม และประเมินผลการพัฒนา การดำเนินงานและรายงาน ผลการประเมินอย่างเป็นระบบ 5) ปรับปรุงกระบวนการ การบริหารจัดการแผนพัฒนาใหม่ให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต ประกอบด้วย 1) แผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น 2) แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการขับเคลื่อน ให้บรรลุเป้าหมาย 3) เขตพื้นที่บริการและคนในชุมชน ได้รับประโยชน์

องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) การแปลงวิสัยทัศน์ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง และมีคุณภาพ 2) มีงบประมาณทรัพยากรสนับสนุน การดำเนินงานอย่างเพียงพอ 3) การส่งเสริมให้เกิด การทำงานร่วมกันขององค์การบริหารส่วนตำบลและ ประชาชน

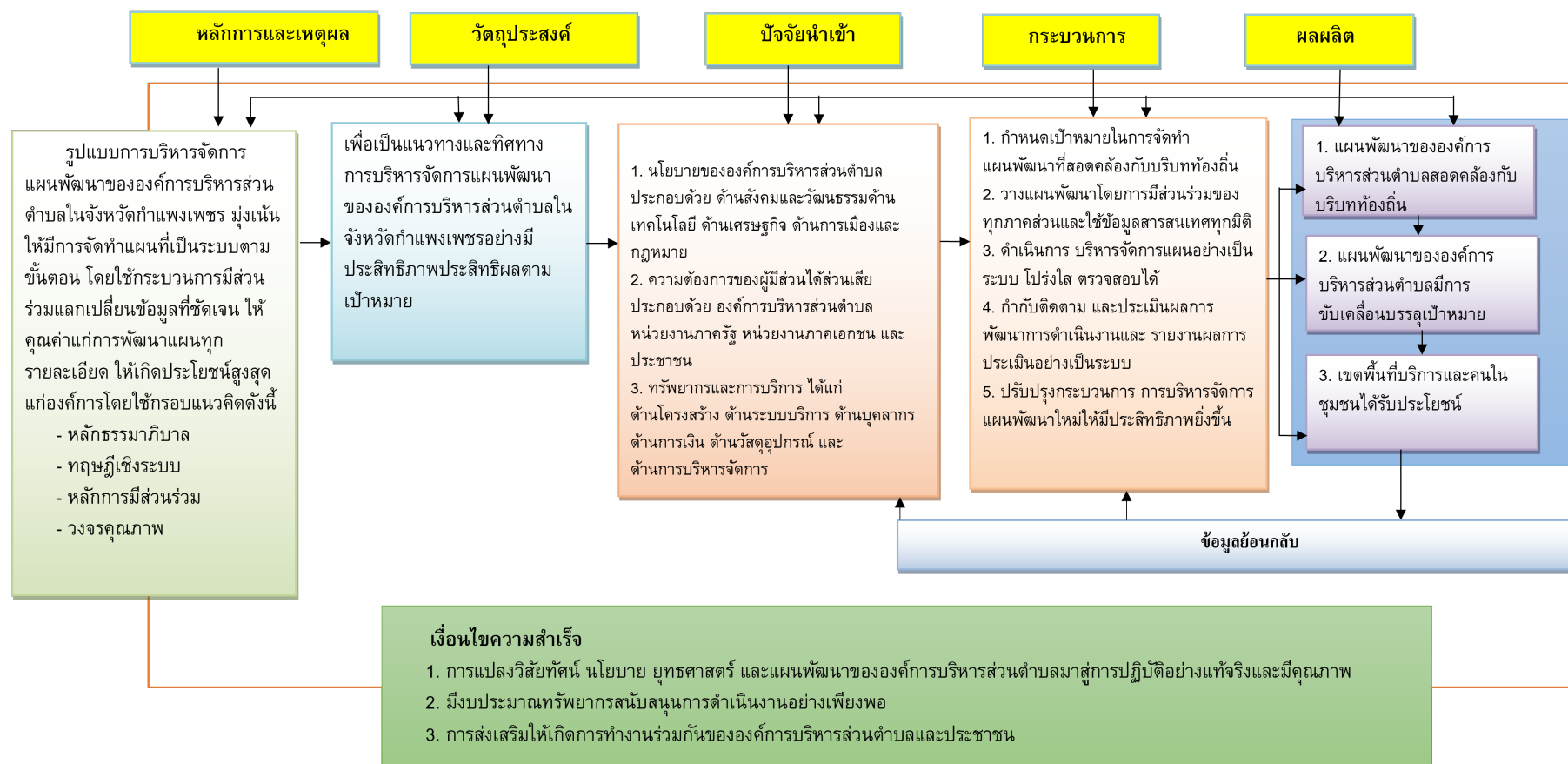
ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหาร จัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด กำแพงเพชร

ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด กำแพงเพชร พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร มีความ เหมาะสม ความเป็นไปได้และมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก และระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การ บริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร มีดังนี้

1.1 สภาพการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การ บริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดทำแผนมีการจัดแผนพัฒนาเป็นไป ตามระเบียบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ด้านการนำ แผนไปปฏิบัติ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ/แผนดำเนินงาน ประจำปี และมีการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเป็น ลายลักษณ์อักษร 3) ด้านการติดตาม ประเมินผล และ การทบทวน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบ ติดตามและประเมินผลก่อนทำแผนงาน/โครงการทุกปี งบประมาณ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารจัดการ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชรนั้น ต้องมีการวางแผนในการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงาน มีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 2 แสดงองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร

ความสำเร็จและเกณฑ์คุณภาพตามที่แผนกำหนด เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารกรอบแนวทางการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งการเผยแพร่ ปัญหาการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดทำแผน งบประมาณไม่เพียงพอ และขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาขาดความชัดเจน 2) ด้านการนำแผนไปปฏิบัติขาดการประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องในดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมฯ ตามแผนพัฒนา สภาพและปัญหาในปัจจุบัน การจัดทำแผนปฏิบัติการ/แผนดำเนินงานประจำปี ไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนา 3) ด้านการติดตาม ประเมินผล และการทบทวนแผน ผู้รับผิดชอบขาดการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาและขาดการนำสรุปผลการดำเนินงานของปีที่ผ่านมาไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล สภาพปัญหาการจัดทำแผนจะสะท้อนให้เห็นถึงอุปสรรคของการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Ngoendee (2010) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552-2554) ของเทศบาลอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร มีผลการปรับปรุงการทำงานหลายด้าน เกิดจากการใช้หลักในการเน้นนโยบาย ปัญหา ความต้องการของประชาชนโดยไม่คำนึงความพร้อมของการบริหาร ตลอดจนการติดตามประเมินแผนพัฒนาสามปีที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพของแนวทางการพัฒนาแผนสามปี

1.2 ความต้องการ การบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกำแพงเพชร แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดทำแผนมีความต้องการในการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 2) ด้านการนำแผนไปปฏิบัติมีความต้องการให้ดำเนินการใช้แผนปฏิบัติการ/แผนดำเนินงานประจำปีจริงอย่างเป็นระบบและโปร่งใส 3) ด้านการติดตาม ประเมินผล และการทบทวนแผน มีความต้องการให้มีการนำผลสรุปการดำเนินงานมาใช้วิเคราะห์แผนงานการติดตาม และประเมินผลระหว่างทำแผนงาน/โครงการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนยังรับทราบข้อมูลไม่ทั่วถึงและต้องการไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อให้ตรงต่อความต้องการของชุมชน สอดคล้อง Podan (2014) ได้ทำการศึกษา พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมในแผนการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อ

บรรจุเข้างบประมาณรายจ่ายเป็นส่วนน้อย ซึ่งขาดการสอบถามปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของชุมชน

1.3 ปัจจัยของการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร แบ่งเป็น ปัจจัยภายใน มี 6 ด้าน และปัจจัยภายนอกมี 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) ด้านโครงสร้างองค์กร มียุทธศาสตร์ในการจัดทำแผนพัฒนาโดยให้มีการวางแผนโครงการที่เน้นความโปร่งใส ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารที่มีต่อยุทธศาสตร์ด้านแผนพัฒนา 2) ด้านระบบบริการ มีการกระจายอำนาจในการบริหารงานภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลและการให้บริการประชาชน 3) ด้านบุคลากร การมีส่วนร่วมจากบุคลากรทั้งหมดขององค์การบริหารมีภาวะผู้นำและมีวิสัยทัศน์ในการทำงานนำไปสู่การพัฒนาแผนงานต่าง ๆ 4) ด้านการเงิน มีงบประมาณที่จำกัดในการใช้ทำแผนพัฒนา มีงบประมาณรายรับรายจ่ายประจำปี และเก็บเอกสารสำคัญ หลักฐาน รวมถึงเอกสารต่าง ๆ 5) ด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ในการทำงาน และพัฒนาสิ่งแวดล้อมรวมทั้งวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ 6) ด้านการบริหารจัดการ มีการวางแผนการบริหาร ตั้งแต่การจัดทำแผนและการพิจารณาอนุมัติแผนงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Wongkiatrat (2008: 3-4) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในควรครอบคลุมประเด็นความเหมาะสมที่หน่วยงานกำหนดประสิทธิผลในระดับผลลัพธ์ของการทำงานในช่วงเวลาที่ผ่านมา การบริหารบุคคลส่วนปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) ด้านสังคมและวัฒนธรรม ประชาชนในพื้นที่มีความรู้ และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตั้งถิ่นฐาน และชุมชนที่ส่งเสริมการบริหารจัดการแผนพัฒนาตามนโยบายรัฐ 2) ด้านเทคโนโลยี มีการพัฒนาเทคโนโลยีระบบสารสนเทศ 3) ด้านเศรษฐกิจ การบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลได้รับงบประมาณจากภาครัฐ 4) ด้านการเมืองและกฎหมาย มีนโยบาย ยุทธศาสตร์ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของรัฐบาล กระทรวง หน่วยงานต้นสังกัดและการปกครองของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับแนวคิดของ Sirinirun, & Saichoo (2011: 41-47) ที่ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไปจะไม่มีความสัมพันธ์กับองค์กรโดยตรง เป็นปัจจัยต่าง ๆ ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินการขององค์กร แต่สามารถมีอิทธิพล

หรือผลกระทบทางอ้อมต่อองค์กร ได้แก่ ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม และวัฒนธรรม ปัจจัยทางเทคโนโลยี

2. รูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมี 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ใช้กรอบแนวคิดในการปฏิบัติได้แก่ หลักธรรมาภิบาล ทฤษฎีเชิงระบบ หลักการมีส่วนร่วม วงจรคุณภาพ เพื่อให้บรรลุผลการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ การบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลตามเป้าหมาย องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า ตามนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทรัพยากรและการบริหารจัดการ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการกำหนดเป้าหมาย การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและใช้ข้อมูลสารสนเทศทุกมิติ ดำเนินการบริหารจัดการแผนอย่างเป็นระบบ การกำกับติดตาม และประเมินผลการพัฒนาการดำเนินงาน และนำมาปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการแผนพัฒนาใหม่ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต มีแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับบริบทที่มีการขับเคลื่อนบรรลุเป้าหมายทำให้เขตพื้นที่บริการและคนในชุมชนได้รับประโยชน์ องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ การแปลงวิสัยทัศน์ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมาสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริงและมีคุณภาพ มีงบประมาณทรัพยากรสนับสนุน การดำเนินงานอย่างเพียงพอ และการส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกันขององค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชน ทั้ง 6 องค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น พบว่ามีความเหมาะสม เพราะได้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษาแบบการจัดการความรู้ที่ประสบผลสำเร็จ การยกร่างรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง และมีการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ สำหรับ องค์ประกอบที่ 1 และองค์ประกอบที่ 2 เป็นการกำหนดการดำเนินงานของรูปแบบให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รูปแบบนั้นต้องอยู่บนฐานคิดของทฤษฎีและหลักการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Khammanee (2009: 221-222) ซึ่งได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบ คือ ความเป็นมา

และความสำคัญของรูปแบบ ความหมายและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ ยุทธศาสตร์ (strategies) ของรูปแบบ บริบทและตัวป้อน (input) ของรูปแบบ กระบวนการ (process) ของรูปแบบ ผลที่ควรจะได้รับ (output) จากการใช้รูปแบบ ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุณภาพของรูปแบบ

3. การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร จากผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด และระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในกระบวนการพัฒนาของรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ มีความเป็นระบบตามหลักการพัฒนารูปแบบ ใช้ขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา 3 ขั้นตอน โดยเริ่มจากขั้นตอนที่ 1 คือ การศึกษา สภาพ ปัญหา ความต้องการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับของรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร เป็นการหาข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบอย่างเป็นระบบ การตรวจสอบรูปแบบ และขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Buasonte (2019: 2) ที่กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สังเคราะห์ สรุปรวสภาพปัจจุบัน ปัญหาหรือความต้องการ ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ สร้างและประเมินนวัตกรรม ขั้นตอนที่ 3 การนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม และขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่นวัตกรรม และสอดคล้องกับ Wongnaya, Veranavin, Unaromlert, & Sungrugs (2013) ที่ได้ทำศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการความรู้เครือข่ายสื่อเพื่อเด็กและเยาวชนพบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กรอบการปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำรูปแบบ

การบริหารแผนพัฒนาที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการแผนพัฒนาในสังกัดขององค์การบริหารส่วนตำบลได้

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกำแพงเพชร ที่พัฒนาขึ้นไปปรับใช้ได้แต่ต้องปรับให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละแห่ง

1.3 รูปแบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ที่มีการดำเนินงานสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ควรดำเนินการตามรูปแบบครบทุกส่วนทุกขั้นตอนเพื่อที่จะได้ผลตามเป้าหมายที่วางไว้และเกิดประสิทธิภาพของการขับเคลื่อนแผนพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยนี้ไม่ได้ทดลองใช้รูปแบบ และไม่ได้นำไปใช้จริง ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไป ควรทดลองใช้รูปแบบ และนำรูปแบบไปใช้ในสถานการณ์จริง พร้อมทั้งประเมินผลการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการแผนแต่ละประเภท เพื่อจะได้มีแนวทางที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการเรียนรู้ในองค์กรต่อไป

References

- Buasonte, Rattana. (2019). **Research and Development of Educational Innovations** (การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา) (1st ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Department of Local Government Promotion. (2017). **Annual Report on Local Performance Assessment (LPA)** (รายงานสรุปผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สถ - อบท) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560). [Online]. Retrieved April 22, 2018 from http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2017/10/2212_5973.pdf
- Kanputsa, Kalayarat. (2010). **Administration of the Three-Year Development Plan of the Sub-District Administrative Organization in Krathum Baen District, Samut Sakhon Province** (การบริหารแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกระทุ่มแบนจังหวัดสมุทรสาคร).

Master's thesis, Khon Kaen University, Khon Kaen, Thailand.

Khammanee, Tissana. (2009). **Various Alternative Teaching Styles** (รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย). Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Ngoendee, Somchoke. (2010). **The Effectiveness of the Preparation of the Three-Year Development Plan (2009-2011) of the Municipality in BangMunNak District, Phichit Province** (ประสิทธิผลของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2552-2554) ของเทศบาลในเขตอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร). Master's thesis, Naresuan University, Phitsanulok, Thailand.

Podan, Kitcha. (2014). **Participation of Community Leaders in the Preparation of Local Development Plans of Lat Yao Subdistrict Municipality Lat Yao District Nakhon Sawan Province** (การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์). Master's thesis, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Ayutthaya, Thailand.

Satchukorn, Smith. (2007). **Action Plan** (การวางแผนปฏิบัติงาน) (3rd ed.). Bangkok: Saitan.

Sirinirun, Suwat, & Saichoo, Phawana. (2011). **Handbook for Administrators and Master's Students (MBA Handbook : คู่มือสำหรับนักบริหาร และ นักศึกษาปริญญาโท)**. Bangkok: Offset.

Srisa-ard, Boonchom. (2002). **Introduction to Research (Revised Edition)** (การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่)) (7th ed.). Bangkok: Suweeriyasam.

Wongnaya, Nutrada, Veranavin, Luyong, Unaromlert, Thirasak, & Sungrugs, Narin. (2013). The Development of Knowledge Management Model of Media Network for Children and Youth in the Northern Region (การพัฒนาแบบการบริหารจัดการความรู้เครือข่ายสื่อเพื่อเด็กและเยาวชนภาคเหนือ). **Social Sciences Research and Academic Journal**, 8(24): 57-72.

Wongkiatrat, Wattana. (2008). **Principles and**

Guidelines for Strategic Planning of Government Agencies in a Performance-Oriented Budget System (หลักการและแนวทางปฏิบัติในการวางแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานภาครัฐในระบบ

งบประมาณแบบมุ่งเห็นผลงาน) (2nd ed.). Bangkok: Institute for Policy and Management Development, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University.